



WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 26 października 2020 r.

ZP-NKWR.431.2.45.2020.TB

Pani
Alicja Ostrowska
Dyrektor
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie w Strzelinie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach 28 - 30 września 2020 r. na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821), zwanej dalej „ustawą”, kontrolerzy Tomasz Borecki – inspektor wojewódzki i Edyta Kubicka - starszy inspektor wojewódzki z Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu przeprowadzili kontrolę problemową w trybie zwykłym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie przy ul. Kamiennej 10, zwanego dalej „Centrum” lub „PCPR”. Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 16 czerwca 2020 r. przez Wicewojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na II półrocze 2020 r.

Przedmiotem kontroli była ocena działalności PCPR w zakresie dokonywania oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej, szkolenia i kwalifikowania kandydatów do opieki nad dzieckiem w rodzinnej pieczy zastępczej, kierowania dzieci do instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz zgodności zatrudniania pracowników z wymaganymi kwalifikacjami.

W okresie objętym kontrolą i nadal funkcję Dyrektora Centrum pełniła pani Alicja Ostrowska, odpowiedzialna za realizację zadań w ocenianych obszarach. W zakresie działalności PCPR podlegającej kontroli wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowością, której przyczyną była błędna interpretacja przepisów i wybiórcze stosowanie prawa. Uzasadnieniem oceny jest ustalony stan faktyczny i prawny. Stwierdzona nieprawidłowość nie spowodowała skutków dla kontrolowanej działalności, zarówno w aspekcie finansowym, jak

i wykonania zadań. Kontrola została odnotowana przez kierownika jednostki w Księżce kontroli pod numerem 1/2020.

Postępowanie kontrolne przeprowadzono na podstawie przekazanej dokumentacji merytorycznej realizowanych zadań, aktów prawa miejscowego oraz pisemnych oświadczeń Dyrektora Centrum.

Ilekczo w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym jest mowa o „rozporządzeniu” należy przez to rozumieć rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 292 poz. 1720).

W okresie objętym kontrolą, w zależności od miesiąca, na terenie powiatu strzelińskiego funkcjonowało od 27 do 35 rodzin zastępczych spokrewnionych, 7 rodzin zastępczych niezawodowych oraz od 1 do 2 rodzinnych domów dziecka. Na terenie powiatu nie działały rodziny zastępcze zawodowe, rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne. Łączna liczba dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w rodzinnej pieczy zastępczej wynosiła na dzień 28 września 2020 r. - 43. Celem oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej, wyłoniono na podstawie tabelarycznego wykazu dzieci próbę kontrolną i zgodnie z Programem kontroli poddano ocenie 10 akt w sprawie (wybranych w sposób losowy) dotyczącej realizacji zadania określonego w art. 130 ustawy. *(dowód: akta kontroli str. 20)*

Zgodnie z art. 129 i 131 ust. 1 ustawy, organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zwany dalej „Organizatorem”, na posiedzeniach dokonywał oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu strzelińskiego. W przypadku dzieci poniżej 3. roku życia ocena dokonywana była nie rzadziej niż co 3 miesiące, natomiast w przypadku dzieci starszych (powyżej 3. roku życia) nie rzadziej niż co 6 miesięcy. Ze względu na wprowadzony w Polsce stan epidemii, posiedzenia zaplanowane na kwiecień 2020 r. zostały zrealizowane w maju br. Zapis art. 130 ust. 1 ustawy wskazuje, aby ocenę sytuacji dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał na posiedzeniu z udziałem: rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka, pedagoga, psychologa, asystenta rodziny, przedstawiciela ośrodka adopcyjnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej oraz rodziców dziecka, którzy nie zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. Skład osób uczestniczących w posiedzeniu jest wyczerpujący i zamknięty, co oznacza konieczność zapraszania ww. osób. Do udziału w posiedzeniu można również zapraszać inne osoby bliskie dziecku oraz przedstawicieli instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny, lecz ich udział w posiedzeniu ma charakter fakultatywny. Na podstawie przedłożonej dokumentacji z posiedzeń, na których dokonywano oceny sytuacji dzieci z grupy kontrolnej

przebywających w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, stwierdzono następujące:

- osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej lub prowadzące rodzinny dom dziecka każdorazowo były obecne na posiedzeniach;
- na posiedzeniach nieobecny był pedagog, co stanowi nieprawidłowość;
- psycholog (pracownik Centrum) brał udział we wszystkich posiedzeniach;
- z rodzicami dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej nie współpracował w okresie objętym kontrolą żaden asystent rodziny. W przypadku 9 dzieci rodzice nie żyli lub zostali pozbawieni władzy rodzicielskiej. Natomiast w odniesieniu do 1 dziecka, w dokumentacji była informacja z właściwego ośrodka pomocy społecznej z gminy, w której mieszkali jego rodzice o braku ich współpracy z asystentem rodziny;
- w protokołach z posiedzeń widniała informacja o braku kwalifikacji dzieci do procesu adopcyjnego, wobec czego nie było konieczności zapraszania przedstawiciela ośrodka adopcyjnego;
- koordynator rodzinnej pieczy zastępczej uczestniczył we wszystkich posiedzeniach;
- tylko w przypadku 1 dziecka matka stawiała się raz posiedzeniu.

Szczegółowa analiza przekazanych dokumentów, w szczególności protokołów z posiedzeń w sprawie oceny sytuacji dziecka, potwierdziła realizację przez Organizatora obowiązku wynikającego z art. 129 ustawy, tj. dokonywania oceny w celu: ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną, konieczności modyfikowania planu pomocy, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, oceny stanu zdrowia, zasadności dalszego pobytu w pieczy zastępczej oraz, w zależności od potrzeb, informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w innej placówce oświatowej, leczniczej lub jednostce działającej na podstawie przepisów o pomocy społecznej. W przypadku 3 dzieci w ww. protokołach w części dotyczącej modyfikacji planu pomocy dziecku brak było adnotacji. Wobec powyższego trudno jednoznacznie stwierdzić, czy zagadnienie to zostało poruszone w trakcie posiedzenia. Na posiedzeniach w sprawie oceny sytuacji dziecka należy każdorazowo dokonywać oceny w zakresach określonych w art. 129 ustawy. Zgodnie z art. 131 ust. 2 ustawy, Organizator po dokonaniu oceny sytuacji dziecka formułował pisemną opinię dotyczącą zasadności jego dalszego pobytu w pieczy zastępczej i przekazywał ją do właściwego sądu. *(dowód: akta kontroli str. 27-30)*

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 1 i 12 ustawy, do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy m.in. prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka,

a także prowadzenie działalności diagnostyczno - konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do sprawowania opieki w ramach rodzinnych form pieczy zastępczej. Centrum, w okresie objętym kontrolą prowadziło na terenie powiatu strzelińskiego kampanię promującą rodzicielstwo zastępcze, która realizowana była m.in. poprzez:

- kolportaż ulotek i prowadzenie punktu informacyjnego podczas Jarmarku Produktu Lokalnego, który odbywał się na przełomie sierpnia i września 2020 r. w Rynku w Strzelinie;
- wywieszanie ogłoszeń o poszukiwaniu kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej w parafiach działających na terenie powiatu strzelińskiego;
- zamieszczanie artykułów w lokalnej prasie, (tu w „Słowie Regionu” - wywiad z Dyrektorem PCPR dotyczący rodzicielstwa zastępczego);
- zamieszczanie informacji o naborze na kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej na stronie internetowej Centrum oraz w mediach społecznościowych;
- kolportaż ulotek m.in. w urzędach na terenie powiatu.

(dowód: akta kontroli str. 18, 23, 31-44)

Na podstawie zapisu art. 76 ust. 4 pkt 3, 3a i 12 ustawy, Organizator odpowiedzialny był za kwalifikację osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka, organizowanie stosownych szkoleń w tym zakresie oraz zobowiązany był do zapewnienia kandydatom wymaganych badań psychologicznych. W okresie objętym kontrolą, z powodu braku chętnych osób, nie podjęto ww. działań i związku z tym nie było także potrzeby sporządzania oceny spełniania warunków, o którym stanowi art. 42 ust. 1 i 2 ustawy. Centrum nie posiada programu szkolenia, o którym mowa w art. 44 ustawy. W przypadku osób zakwalifikowanych przez Organizatora do odbycia przedmiotowego szkolenia, kierowano je do Ośrodka Adopcyjnego we Wrocławiu działającego przy Dolnośląskim Ośrodku Polityki Społecznej.

Centrum, w okresie objętym kontrolą, nie odnotowało wpływu wniosków od osób posiadających świadectwa ukończenia szkolenia o wydanie zaświadczeń kwalifikacyjnych oraz opinii o spełnianiu warunków i oceny predyspozycji do sprawowania rodzinnej pieczy zastępczej.

(dowód: akta kontroli str. 18, 22-23)

Zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 12 ustawy, Centrum powinno prowadzić także szkolenia i obejmować wsparciem psychologiczno – pedagogicznym osoby sprawujące rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczę. W ramach tych zadań, między wrześniem a grudniem 2019 r. Centrum zorganizowało:

- ✓ grupy wsparcia w ramach projektu "Rodzinna piecza – opieka i wychowanie wspólne przygotowanie do usamodzielnienia" współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego;
- ✓ doskonalenie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych w ramach projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej - „Świat Dziecka”;
- ✓ superwizję, kontynuowaną od stycznia 2020 r. do dnia kontroli;
- ✓ opiekę psychologiczną ze strony psychologa zatrudnionego w PCPR.

Dodatkowo osoby prowadzące rodziny zastępcze spokrewnione obejmowane były wewnętrznym szkoleniem realizowanym przez pracowników Centrum. W okresie objętym kontrolą 4 osoby ukończyły takie szkolenie. *(dowód: akta kontroli str. 18, 22-24)*

Zgodnie z art. 46 ustawy, Starosta prowadzi rejestr danych o osobach zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka. Starosta może upoważnić kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie do prowadzenia wyżej wymienionego rejestru danych. Dyrektor Centrum posiadał stosowne upoważnienie tylko do prowadzenia rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 1 ustawy. Z uwagi jednak na brak osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka, rejestr ten nie był prowadzony. Dyrektor Centrum prowadził rejestr o którym stanowi art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy, tj. rejestr osób pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka,. Dokument zawierał dane zgodne z art. 46 ust. 2 ustawy oraz został przekazany do właściwego sądu. W związku z powyższym zasadnym jest niezwłoczne podjęcie działań w celu uregulowania kwestii upoważnienia do prowadzenia rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ust. 1 pkt 2 ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 18, 24,45-46)

W okresie objętym kontrolą, PCPR otrzymał do wykonania 7 orzeczeń sądowych o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, wszystkie dotyczyły instytucjonalnej pieczy zastępczej. Realizując obowiązek powiatu wynikający z § 2 ust. 1 rozporządzenia, PCPR wydał dla 11 dzieci skierowania do placówek opiekuńczo - wychowawczych funkcjonujących na terenie powiatu strzelińskiego. Spośród tych dzieci, jedno nie miało ukończonego 10. roku życia i przebywało w pieczy wraz ze starszym rodzeństwem. Na dzień 28 września 2020 r. we wszystkich placówkach opiekuńczo - wychowawczych powiatu strzelińskiego zamieszkiwało

łącznie 26 wychowanków. Skierowania wydane przez PCPR zawierały następujące dane i informacje: oznaczenie organu, datę, nazwę placówki opiekuńczo - wychowawczej do której kierowane było dziecko, imię, nazwisko oraz datę urodzenia dziecka, podstawę prawną skierowania wraz z uzasadnieniem oraz sygnaturę akt postanowienia sądowego w sprawie. W przyszłości w przypadku dziecka poniżej 10. roku życia każdorazowo w treści skierowania należy uzasadniać jego pobyt w instytucjonalnej pieczy zastępczej, z wyłączeniem placówek typu rodzinnego i przywoływać odpowiednie przepisy, tj.: art. 95 ust. 2 ustawy. Wraz ze skierowaniami Centrum przekazywało do placówek opiekuńczo - wychowawczych posiadaną dokumentację, o której mowa w § 8 ust. 1 rozporządzenia, a w sytuacji jej braku, zwracało się do stosownych instytucji o jej wydanie. W każdym przypadku do skierowania dołączano orzeczenie sądowe o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej. Informację z ośrodka pomocy społecznej gminy pochodzenia dziecka dołączono do 5 skierowań. Centrum realizowało obowiązek wynikający z § 7 rozporządzenia i o skierowaniu i umieszczeniu dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej niezwłocznie informowało pisemnie sąd, który orzekł w sprawie dziecka. Dyrektor PCPR złożył oświadczenie dotyczące każdorazowego zasięgnięcia opinii dyrektora placówki opiekuńczo - wychowawczej przed wydaniem skierowania (§ 4 rozporządzenia). *(dowód: akta kontroli str. 25-26, 47-51)*

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą, nie było konieczności wydawania skierowań i umieszczania w placówce opiekuńczo - wychowawczej dzieci cudzoziemskich. Natomiast na terenie powiatu strzelińskiego w ramach zawartych porozumień przebywało w instytucjonalnej pieczy zastępczej 14 dzieci z terenu innych powiatów (świdnickiego, ząbkowickiego, kłodzkiego, zgorzeleckiego, bolesławieckiego) oraz 5 dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej (świdnickiego, krośnieńskiego, Wrocławia, Gliwic). *(dowód: akta kontroli str. 26)*

W okresie objętym kontrolą Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie zatrudnionych było 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, z czego z 1 zakończono współpracę z dniem 31 marca 2020 r. i jego dokumentacja znajdowała się w Sądzie Pracy. Pozostałe 3 osoby zatrudnione na stanowiskach koordynatorów miały odpowiednie wykształcenie określone w art. 78 ust. 1 pkt 1 ustawy i złożyły stosowne oświadczenia, o których stanowi art. 78 ust. 1 pkt 2-4 ustawy. Ponadto w Centrum zatrudnionych było 3 psychologów, z czego 2 w oparciu o umowę cywilno – prawną. Wszyscy mieli ukończone studia magisterskie na kierunku psychologia.

Dyrektor PCPR Pani Alicja Ostrowska spełniała normę wskazaną w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.). *(dowód: akta kontroli str. 52)*

W wyniku przeprowadzonej kontroli problemowej w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelinie w zakresie dokonywania oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej, szkolenia i kwalifikowania kandydatów do opieki nad dzieckiem w rodzinnej pieczy zastępczej, kierowania dzieci do instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz zgodności zatrudniania pracowników z wymaganymi kwalifikacjami stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W posiedzeniach w sprawie oceny sytuacji dziecka nie uczestniczył pedagog.

Wobec stwierdzonej powyżej nieprawidłowości wydaje się zalecenie pokontrolne:

1. Podjąć działania mające na celu zapewnienie udziału pedagoga w posiedzeniach w sprawie oceny sytuacji dziecka.

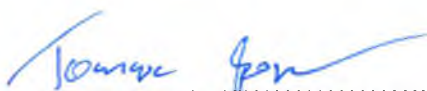
Podstawa prawna: art. 130 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. 2020 r. poz. 821).


Termin realizacji: na bieżąco.

Pouczenie

Zgodnie z art. 197 d ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r. poz. 821), kontrolowana jednostka, której wydano zalecenia pokontrolne, może w terminie 7 dni od dnia otrzymania tych zaleceń, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W terminie do 30 listopada 2020 r. proszę powiadomić Wojewodę Dolnośląskiego o sposobie realizacji zaleceń, uwag i wniosków zawartych w niniejszym wystąpieniu.


.....
(przewodniczący zespołu kontrolnego)


.....
(kontroler)

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Danusia Zawiła
ZASTĘPCA DYREKTORA WYDZIAŁU
Zdrowia i Polityki Społecznej
.....
(kierownik komórki do spraw kontroli)



